

ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΚ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΕΝΟΣ ΠΟΙΗΤΟΥ

(1881)

ΗΜΕΡΕΥΩ εις τὸ ὑπαιθρον. Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἀγρο-
κηπίου ἐξαπλώνει τοὺς θαλεροὺς τῆς κλάδους συκαμινέα
τόσον ἀρχαία, ὥστε καὶ ἡ γραῖα οἰκοδόσποινά μου μοῦ
διηγεῖται ὅτι τοιαύτην τὴν ἐγνώρισεν. Εἶνε ἐξαισίον
δένδρον καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν του διέρχομαι ὥρας εὐαρέ-
στους. Καὶ ὅταν καίη ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας, καὶ ἡ θάλασσα ἀπλώ-
νει μέχρι τοῦ ἀπείρου τὰ γαλανὰ τῆς νερά, καὶ μυροβόλον ἀνέμου
φύσημα ἡρέμα λιχνίζει τὸ νεαρόν φύλλωμα, καὶ τὸ μαλακὸν ψιθύ-
ρισμα ἐνοῦται μὲ τὸν φλοῖσθον τῶν κυμάτων, τότε ἡ φαντασία μου
μεθίπταται, ὡς χρυσαλλίς, ἀπὸ ὄνειρου εἰς ὄνειρον, ἀπὸ σκέψεως εἰς
σκέψιν· τὸ βιβλίον κεῖται κλεισμένον ἐπὶ τῆς χλόης. Φαντάζομαι,
ὅτι τὸ δένδρον τὸ σκιάζον τὸν ἐλεύθερον Ἕλληνα, παρῆξε τὴν σκιάν
του εἰς δούλους προγόνους. Ἐδῶ ἴσως ἔπου βαυκαλιζομαι εἰς τὰ
ὄκηρά μου ὄνειρα, ἐστέναξε μήτηρ διὰ τοὺς μαχομένους υἱοὺς τῆς,
ἀφορῶσα πρὸς τὸν εὐρὺν πόντον.

Ἴσως ἐφυτεύθη τὸ δένδρον καθ' οὓς χρόνους ἤρχισεν ἀναθάλλουσα
εἰς τὰ στήθη ἡ οὐρανία πρὸς ἐλευθερίαν ὀρμή.

Ποῖος χρόνος ἐνεργείας, ἐνθουσιασμοῦ, ἠρωῖσμοῦ! Διὰ τὴν νὰ μὴ
γεννηθῶ τότε, ὅτε καὶ ὁ ἐλάχιστος πολίτης ἠδύνατο νὰ ἀγιάσῃ τὰς
ταπεινάς του ἡμέρας, μαχόμενος τὸν ὑψιστον ἀγῶνα, καὶ ἀποθνή-
σκων τὸν ἐνδοξότερον θάνατον;

Ἐδῶ αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν ἐγγύτερον πρὸς τὸν θεσπέσιον ναόν τοῦ
παρελθόντος. Νομίζω ὅτι ἡ εἰκὼν τοῦ νησιωτικοῦ βίου εἶνε αὐτὴ
ἐκείνη ἡ προηγηθεῖσα τῆς ἐνδόξου ἐξεγέρσεως τοῦ ἔθνους. Τοὺς
θαλασσίους ζεφύρους ἀναπνέει τὸ βρέφος, ἅμα γεννώμενον, εἰς τὴν
θάλασσαν λούεται καὶ μετ' αὐτῆς παίζει καὶ μεστῶνει ὁ παῖς, ὅστις,
ἔφηβος ἤδη, διασχίζει τὰ πελάγη, βοηθῶν τὸν πατέρα του, καὶ ἐνω-
ρίς ἐξοικειοῦται πρὸς τὸ φοβερὸν στοιχεῖον, καθ' οὗ μέλλει νὰ πα-
λαίσῃ ἀνδρωθεῖς.

Τοιοῦτους εἰρηνικοὺς, ἀλλὰ σιδηροῦς ἄνδρας ἐξέλεξεν ἡ ἐλευθερία
πρὸς συντέλεσιν τοῦ ἔργου τῆς· ἄνδρας φειδωλοὺς εἰς λόγους, ἀλλὰ
μεστοὺς αἰσθήματος καὶ μεγαλοπράγμονας. Ἡ στιβαρὰ χεὶρ, ἡ εὐλα-

βουμένη τὴν ζωὴν καὶ τὴν ιδιοκτησίαν τοῦ πλησίον, ἐξεσφενδόνιζε τὸν ἀλέθριον πυρσὸν εἰς τῶν ἐχθρῶν τὸν στόλον. Τὸ ἡλιοκαὲς μέτωπον, ἐφ' οὗ ἐπαιξε φαιδρῶς ἢ ἀκτίς τῶν ἡμέρων οἰκογενειακῶν αἰσθημάτων, ἐξέπεμπε κεραυνοὺς ὀργῆς καὶ ἐλαμπρύνετο ἀπὸ τὸν ἥλιον τῆς δόξης. Ὡ θαυμαστοὶ ἄνδρες τῶν ἔργων! ὦ νάνος γενεᾶ τῶν λόγων καὶ τῆς μελάνης, ἤτις σὰς διεδέχθη!

* * *

Θαυμάζω, φθονῶ τοὺς νησιώτας διὰ τὸ θρησκευτικὸν τῶν αἰσθημάτων ὅπερ ἐκπηγάξει ἐκ τῆς καρδίας των ὡς διαυγές, ζωντανὸν νᾶμα καὶ ἀρβύει καὶ δροσιζει τὸ ἐπίπονον στάδιον τῶν ἐπὶ γῆς ἡμερῶν. Εὐλογημένη, τρίς εὐλογημένη ἡ χεὶρ, ἡ φυτεύσασα τὴν ἄσιν ταύτην εἰς τὴν ἔρημον τῆς ζωῆς! Ἡ καρδιά ἔχει ἀνάγκη πίστεως, ὡς ἔχει χρεῖαν ἀγάπης. Δυστυχῆς, ὁ μὴ πιστεύων· δυστυχῆς, ὁ μὴ ἀγαπῶν.

Τίς θὰ μοῦ ἀποδώσῃ τὴν πίστιν, τὴν ὁποῖαν ἀπόλεσα; Ποία μάθησις, ποία ἐπιστήμη, ποία φῶτα θὰ μοῦ ἀποδώσουν τὴν θείαν ἐκείνην ἀπλότητα τῆς καρδίας; Ἀπαρνούμεθα τὸ ὑψιστον δῶρον τοῦ βίου, τὸ ὁποῖον ἐδυζάξαμεν μὲ τὸ μητρικὸν γάλα, τὸ δῶρον, τὸ ἀκόπως ἀποκτηθέν, καὶ ζητοῦμεν νὰ τὸ ἀντικαταστήσωμεν διὰ τῆς ἐρεύνης καὶ τῆς ἀγónου σκέψεως. Ἐξερχόμεθα τοῦ δροσεροῦ παραδείσου τῆς πίστεως καὶ πλανώμεθα εἰς τὸν αὐχμηρὸν καὶ ἀκανθόσπαρτον ἀγρόν τῆς ζητήσεως.

Καὶ ὁμως πόσον συγκινοῦμαι εἰς τὴν θεᾶν πολλοῦ πλήθους, τοῦ ὁποῖου τὰ στήθη πληροῖ μία ἰδέα, τοῦ ὁποῖου τὸ μέτωπον κλίνει ὑπὸ τὴν πνοὴν ἑνὸς αἰσθήματος! Καὶ ὅταν ἐγειρωμαι Κυριακὴν πρωτῆ, καὶ οἱ κώδωνες, κρουόμενοι πανηγυρικῶς εἰς τὰ πέριξ χωρία, ἀντιλαλοῦν ἀνὰ τὰς κοιλάδας καὶ τὰς φάραγγας, καὶ φαίνονται μακρόθεν οἱ πιστοὶ σπεύδοντες εἰς τοὺς ναοὺς, καὶ οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ θαλῆροι κῆποι κάτωθεν ἴστανται ἐν ἱερᾷ γαλήνῃ, καὶ τὸ πέλαγος ἀπλοῦται μεγαλοπρεπές, καὶ τὰ λευκὰ νεφύδρια ἴπτανται βραδέως ὑπεράνω τῶν βουνῶν, ὡς νὰ προπέμπωνται ὑπὸ τῆς βοῆς τῶν κωδῶνων— τότε αἰσθάνομαι περιπνεόν παντοῦ θρησκευτικὸν αἶσθημα καὶ συμπαρᾶσσομαι εἰς τὸ μαγικὸν του ρεῦμα καὶ ἡ καρδιά μου πληροῦται ἀγίας συγκινήσεως.

* * *

Ἐξεκινήσαμεν λίαν πρωτῆ, πορευόμενοι διὰ μέσου τῆς μειδιώσης φύσεως. Ὁ Παπαντωνῆς ἐκάθητο εὐσταλῶς ἐπὶ ὄνου καὶ ἡμεῖς ἠκολουθοῦμεν πεζῇ. Ἐπορευόμεθα δὲ μὲν σιωπῶντες, δὲ δὲ φαιδρῶς συνδιαλεγόμενοι. Αἱ νεάνιδες ἔδρεπον ἄνθη, ἵνα στολίσουν τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸ ἐξωκκλήσιον ἐφθάσαμεν μετὰ μίαν ὥραν. Δύο εἰκόνες κοσμοῦν τὸν ναῖσκον· εἰκόνες ἀρχαιόταται, σχεδὸν σκωληκόδρωτοι· ἀλλὰ πολὺ προτιμότεραι τῆς σημερινῆς ἀγιογραφίας, τῆς ὁποίας τὰ βαναυσουργήματα θαυμάζει τις καὶ ἐν μέσαις Ἀθήναις.

Ἡ Βυζαντινὴ ἀγιογραφία, παριστάνει μὲν τοὺς ἁγίους τῆς λίαν

ἀσκητικούς, ἀλλ' ἐμφυσᾷ εἰς αὐτοὺς σεμνότητά τινα, ἐκπηγάζουσιν ἐκ τοῦ ἀληθινοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, τοῦ ἐμπνεόντος τὸν τεχνίτην. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ ἀρχαῖα ἀπεικονίσματα τῆς Ἄφροδιτης ἔχουν τι τὸ ἰδεῶδες καὶ τὸ ἐνθεον, διότι πηγὴ τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ τεχνίτου ἦτο ἢ πρὸς τὴν θεὰν λατρεία· ἐνῶ ἢ μεταγενεστέρα Ἄφροδιτη, ἀπόντος τοῦ ὑψηλοῦ θρησκευτικοῦ παλμοῦ, ἐκπίπτει εἰς κοινὴν ὥραιαν.

Δύο λοιπὸν εἰκονίσματα καὶ δύο κανδήλια ἐκόσμου τὸν ναόν. Καὶ τὴν ἀπλότητα ταύτην εὕρισκον ἀρμόζουσαν πρὸς τὸ ἀπέριττον πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἡ λειτουργία προέβαινεν. Ἄλλ' ἐγώ, κατάκοπος ἐκ τοῦ δρόμου, ἐξήλθον καὶ ἐκάθησα ἐν τῇ μέσῃ τῶν δροσερῶν χόρτων καὶ τῶν ἀνθέων. Καὶ ἐνῶ τὰ πτηνὰ ἐψαλλον καὶ οἱ κωδωνίσκοι τῶν ποιμνίων ἀντήχουν εἰς τὰ ἀπέναντι ὄρη καὶ τὸ βλέμμα μου ἐδυσθίζετο εἰς τὰ σμαράγδινα βᾶθη τοῦ οὐρανοῦ, ἤκουα τὰ ὑψηλά λόγια τοῦ Εὐαγγελίου καθήμενος, ἢ μᾶλλον ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς χλόης. Ἄν τις μὲ κατακρίνῃ διὰ τοῦτο, ἄς ἐνθυμηθῇ τὸ γραφικώτατον χωρίον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, καθ' ὃ ἡ Μαρία, « παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. » Καὶ μήπως, ἐμοῦ καθυμένου, δὲν ἐφέρετο ἡ ψυχὴ μου ἐν ἐκστάσει πρὸς τὸν Αἰώνιον; Τί δέ, ἂν ὁ μὲν εὐλαβῶς ἰστάμενος ἔρπει διὰ τοῦ πνεύματος εἰς τὰ ἐγκόσμια, ὁ δὲ κατακείμενος ραίνει τὸ ἔδαφος μὲ ὑψηλὸν δάκρυ;

* * *

Πολλάκις, ὅταν κάθημαι ἐπὶ τῶν βράχων τοῦ αἰγιαλοῦ, τοὺς ὁποίους πλήσσει τὸ κύμα, ἐρχόμενον ἀκωλύτως ἀπὸ τὰς φλεγούσας ἀκτᾶς τῆς Ἀφρικῆς, καὶ βυθίζω τὸ βλέμμα εἰς τὸ βάθος τοῦ διαφανοῦς ὀρίζοντος, ὅστις στηρίζεται ὡς κρυσταλλίνη σφαῖρα ἐπὶ τῆς γαλανῆς θαλάσσης καὶ ἡρέμα κυανίζει ἐκ τῆς ἀνταυγείας τῶν ὑδάτων — αἰσθάνομαι ἀνακουφισομένην τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τοῦ αἰσθημα, τὸ ὅποσον ἀκόμη τὴν κυριεύει. . . Νέοι κόσμοι, νέοι οὐρανοὶ ἐκεῖ μακρὰν μειδίῳσι πρὸς με. Δεληθότως ἀνατέλλει ἐντός μου ἐν μαχικῶν ὄνειρον, τὸ ὅποσον διεθουκόλησε τὰ παιδικὰ μου ἔτη, ὅτε, ἀναγινώσκων τὴν Γεωγραφίαν, κατελαμβάνομην ὑπὸ ἀρρήτου πόθου πρὸς τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὰς χρυσαῖς τῆς παραλίας καὶ τὰς φοβερὰς τῆς ἐρήμου· πρὸς τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὰ θαυμάσιά της. Μακρὰν, μακρὰν τῆς πενιχρᾶς ἐδῶ φύσεως! Θέλω νὰ πλεύσω ἐκεῖ, ὅπου ὁ Εἰρηνικὸς κυλῖει τὰ γιγαντιαῖα κύματά του εἰς τὸ ἄπειρον! Νὰ αἰσθανθῶ τὴν ἀπόλυτον σιωπὴν καὶ ἐρημίαν εἰς τὰ βᾶθη τῆς Σαχάρας. Νὰ ἴδω τὴν ἐξαισίαν ὀργῆν τῶν Τυφῶνων καὶ τῶν Κυκλώνων. Νὰ θαυμάσω τὰ μεγάλα πάθη τῆς φύσεως. Νὰ ὑπάγω ἐκεῖ, ὅπου ἄνδρες μὲ σιδηρὰν καρδίαν καὶ μεγαλεπήβολον πνεῦμα καταφρονοῦσι τοὺς κινδύνους τῶν ἐρήμων, τὰς ὁρμὰς τῶν ὠκεανῶν, τοὺς αἰωνίους παγετοὺς τῶν Πόλων, σπεύδοντες νὰ φέρωσι τὸν ἀνθρωπισμὸν εἰς τοὺς ἀγρίους ἀδελφούς μας, καὶ τὸ φῶς τῆς Ἐπιστήμης εἰς ἀγνώστους χώρας! Ἰδοὺ βίος, ἰδοὺ προορισμὸς ἄξιος θεῶν! Καὶ ὅταν συγκρίνω

τὸν ἑαυτὸν μου πρὸς ἐκεῖνους, ὅταν πρὸς τὰς μεγάλας καρδίας, αἱ ὁποῖαι βαστάζουν ὑπερῆφάνως τὸ βάρος τῶν ὑψίστων ἰδεῶν τῆς ἀνθρωπότητος, συγκρίνω τὴν εὐτέλειαν τῆς ἰδικῆς μου καρδίας, ἣτις προσφύεται ἐναγωνίως εἰς ἓν γύναιον, ἐνῶ τὸ στάδιον τοῦ βίου εἶνε τόσο μέγα καὶ ποικίλον καὶ εὐγενές, ὥ, τότε αἰσθάνομαι πρὸς ἑμαυτὸν τὴν ἐσχάτην περιφρόνησιν καὶ ἤθελα νὰ κρύψω διὰ παντὸς τὴν αἰσχύνην μου, κατακρημνιζόμενος εἰς τὴν ἄβυσσον, τὴν χαίνουσαν ὑπὸ τοὺς πόδας μου...

* * *

(Ἐνταῦθα παρεπιπίπτουσι σελίδες, ἐξ ὧν διαφαίνεται, ὅτι ὁ ποιητὴς ἠγάπησε σφοδρῶς Μαργαρίταν τινὰ καὶ ἀντηγαπήθη παρ' αὐτῆς. Ἀλλὰ ζηλοτυπήσας, ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν λήθην τοῦ ἔρωτός του καὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς σαλευθείσης ὑγείας του εἰς τινὰ νῆσον τοῦ Αἰγαίου).

Ἀρχίζω νὰ θεραπεύωμαι ἀπὸ τὸ ἀλθέριον πάθος. Ἡ ψυχὴ μου ἀνοίγεται πάλιν μετὰ φαιδρότητος πρὸς τὰς ποικίλας ἐντυπώσεις τοῦ βίου, πρὸς τὰς ὁποίας πάσχουσα εἶχε κλεισθῆ, ὡς συστρέφονται καὶ συγκλείονται τὰ πέταλα ἀρρώστου ἄνθους ἀπὸ τοῦ φωτός τοῦ ἡλίου.

Ἡ μεταβολὴ αὕτη μὲ φέρει εἰς σκέψεις μελαγχολικὰς περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἀναμετρῶ διὰ τοῦ νοός τὸ κινδυνῶδες στάδιον, τὸ ὁποῖον διέτρεξα ἐξ αἰτίας τῆς Μαργαρίτας. Ποῦ εἶνε τώρα ἡ ὑψίστη ὀδύνη καὶ ἡ ἐσχάτη ἀπόγνωσις; ποῦ τὸ θυελλῶδες πέλαγος, ὅπου ἐκινδύνευσα νὰ καταποντισθῶ; Γαλήνην μὲ περιβάλλει. Ἐπλάσσε λοιπὸν ὄλα ἐκεῖνα ἡ ψυχὴ μου πρὸς βάσανόν της; Ἐγώ, τοῦ ὁποίου πᾶσα χορδὴ τῆς καρδίας ἔτρεμεν ὑπὸ ζηλοτυπίας εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ φίλη μου ἀπιστεῖ πρὸς ἐμὲ κατὰ διάνοιαν μόνον, ἐγὼ αὐτὸς θὰ ἔμενα σήμερον ἀδιάφορος, ἂν ἔδλεπα αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας ἄλλου! Καὶ ἔπειτα τολμῶμεν ν' ἀπαιτοῦμεν αἰώνια αἰσθήματα. Εὐτυχῆς ὁ σταθμίζων τὰς δυνάμεις τῆς φύσεώς μας καὶ ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῶν περιστέλλων τὰς ἀξιώσεις του! Πόσον ἄδικος εἶνε ὁ ἀνθρωπος, ἀπαιτῶν παρὰ τοῦ ἄλλου ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶνε ἀνίκανος νὰ δώσῃ! Τίς δύναται νὰ μὲ βεβαιώσῃ, ὅτι δὲν θὰ ἐπότιζον βραδύτερον τὴν Μαργαρίταν τὸ πικρὸν ποτῆριον, τὸ ὁποῖον αὐτὴ προλαβοῦσα μοῦ προσέφερε;

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Παπαντώνη, ὅστις μ' ἐφιλοξένει, ἤρχετο συχνὰ ἡ νεαρὰ καὶ εὐειδῆς χήρα Ἄννα. Ἐθαύμαζα τὸ δροσερὸν τῆς κάλλος καὶ τὴν παιδικὴν τῆς χάριν, ἀλλ' ἔθαύμαζα ψυχρῶς. Ἡ συντετριμμένη καρδιά μου ἦτο ἀνεπίδεκτος νέων συγκινήσεων. Τὰ θέληγα γητρά της, τὸ ἐνδιαφέρον της πρὸς με διωλίσθαινον ἐπὶ τῆς καρδίας μου ὡς ἀκτῖνες χειμερινοῦ ἡλίου ὑπεράνω παγετώδους στρώματος. Ἀλλὰ βαθμηδὸν τὸ στήθος μου ἀρχίζει νὰ ζωογονῆται ὑπὸ τοῦ βλέμματός της. Ἡ παρουσία της μὲ τέρπει, ἡ ἀπουσία της μὲ λυπεῖ. Ἀσχολοῦμαι πολλὰκις ἀναπολῶν τὸ βλέμμα, τὸ μειδιάμα, τὰ λόγια,

τοὺς τρόπους της. Ἐν συντόμῳ ὑπάρχει μεταξὺ τῶν καρδιῶν μας κρυφία τις καὶ γλυκυτάτη συνεννόησις. Πόσον ὠραῖον θὰ ἦτο, ἂν ὁ ἔρωσ περιωρίζετο εἰς ταῦτα μόνον· ἂν ἐφαίδρυνε, χωρὶς νὰ φλογίζῃ· ἂν ἐθώπευε, χωρὶς νὰ πληγόνῃ· ἂν ἐνίσχυε, χωρὶς νὰ μαραΐνῃ.

Ἐκαυχήθην προῶρως πῶς ἐλησμόνησα τὴν Μαργαρίταν. Ἐνῶ αἰσθάνομαι βαθύτατα τὴν ἀπουσίαν ἀγαπώσης, φλογερᾶς γυναικείας πνοῆς, παραδόξως τὸ ἀόριστον τοῦτο συναίσθημα ἐνσαρκοῦται εἰς τὴν μορφήν τῆς Μαργαρίτας. Ἡ ἀνάμνησις τῶν θωπειῶν της μὴ φέρει φρικίαν ἠδονικὴν, αἱ δὲ πικρῖαι τοῦ μ' ἐπότισε κείνται λησμονημένα.

Χθὲς διέβαινα πρὸ τινος οἰκίας καὶ ἤκουσα φωνὴν νεάνιδος, ἣτις ἔφαλλεν ἔρωτικόν τι ἄσμα. Διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου διέκρινα ἀχύρινον παρθενικὸν πῖλον ἐρριμένον ἐπὶ τραπέζης. Εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀντικειμένου τούτου, εἰς τὸν ἦχον τῆς φωνῆς ἐκείνης κόσμοι ἀναμνήσεων ἀνεκινήθησαν εἰς τὴν καρδίαν μου. Ἐνθυμήθην τὰς ἐαρρινὰς ἐκδρομὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἐβλεπα τὴν Μαργαρίταν μὲ τὸν κομφὸν ἀχύρινον πῖλόν της πλανωμένην εἰς θάλασσαν σπαρτῶν, συλλέγουσαν ἄνθη καὶ στρέφουσαν πρὸς με συχνὰ τὴν μειδιῶσαν, τὴν ἐξ ἔρωτος καὶ εὐτυχίας ἀστράπτουσαν μορφήν της. Ἐπειτα ἡ σκηνὴ ἐκείνη, καθ' ἣν ἀπεμακρύνθημεν τῆς λοιπῆς συνοδίης καὶ ἐκαθήσαμεν ὁ εἰς παρά τὸν ἄλλον ὑπὸ τὴν σκιάν ἐλαίας. Τὰ ὑψηλὰ κυματίζοντα σπαρτὰ μᾶς προήσπιζον κατὰ παντὸς ὀφθαλμοῦ. Τὴν ἔλαθα εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ὁ πῖλός της ὠλίστησεν εἰς τὴν χλόην καὶ κατεφίλουν τὰ ἀσθμαίνοντα χεῖλη της καὶ τοὺς μεθύοντας ὀφθαλμοὺς της. Ὁ κορυθαλὸς ἔφαλλεν εἰς τοὺς ἀγρούς τοὺς ἔρωτάς του, καὶ τῆς ἐλαίας τὸ φύλλωμα ἐψιθύριζεν ἡρέμα λιχνίζόμενον ἀνά τὸν κυανοῦν οὐρανόν.

ἈΡΙΣΤ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Το σπουδαιότερον μέρος τοῦ ποιήματος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶνε ὁ ἐπίλογος.

✱

Τὸ σφάλμα ὄλων τῶν κυβερνητῶν εἶνε νὰ θέλουν νὰ παίξουν νέας μελωδίας ἐπὶ παλαιᾶς βαρβίτου.

✱

Ἐοσάκις ἢ κολακεία ἀποτυγχάνει, δὲν παίει αὐτή, ἀλλ' ὁ κόλαξ.

✱

Ἐν καιρῷ εἰρήνης οἱ νέοι θάπτουσι τοὺς γέροντας· ἐν καιρῷ πολέμου οἱ γέροντες θάπτουσι τοὺς νέους.